

Det 17de almindelige svenske Landbrugsmøde
i Göteborg 1891.

Naar vi Danske overvære et almindeligt svensk Landbrugsmøde, mærke vi paa mere end én Maade, at vi gjæste en Nation, der er større end vor egen. Betragte vi Udstillingsbygningerne og det hele Anlæg og Arrangement, faa vi en Formodning om, at en svensk Udstillingskomité maa raade over større Midler, end det som Regel falder i vor Lod at kunne disponere over ved slige Lejligheder. Og gennemgaa vi det udstillede Materiale saavel det levende som det livløse, indse vi, at en i kvantitativ Henseende saa fyldig Landbrugsudstilling vil vort lille Land vanskelig kunne frembringe. Sverrig er — ogsaa hvad Landbrugsudstillinger angaar — den i skandinavisk Forstand »store Nation«.

Ved Siden heraf møde vi ved en saadan Lejlighed baade noget fremmed og noget hjemligt. De fyldige Redskabs- og Maskinudstillinger fra de store mekaniske Værksteder vidne saaledes om, at Industrien maa have gunstigere Betingelser — i det mindste i visse Henseender — i Sverrig end hos os. Og et Blik paa Husdyrudstillingen, hvor Øjet møder de mange Dyr af fremmed og kun faa af svensk Race, viser tydelig, at Udviklingen paa dette Omraade maa være foregaaet — eller i hvert Fald for Tiden foregaar — paa en anden Maade i Sverrig end i

Danmark. Men paa den anden Side møde vi ogsaa netop paa Husdyrudstillingen noget velgjørende hjemligt, det nemlig, at det ligesom hos os virkelig er Landmændene, der eje de Dyr, som fylde Staldene og Boxene paa Udstillingspladsen, medens det i Udlandet ofte er Handelsmændene, der dominere Udstillingerne. Derved blive svenske ligesom ogsaa danske Husdyrudstillinger et saa umiddelbart Udtryk for Avlens Standpunkt, som et Dyrskue overhovedet kan være, og man slipper for det just ikke tiltalende Indtryk af, at Skuet benyttes som en Lejlighed til at gjøre »Geschäft«, hvilket undertiden kan virke stødende ved større tyske Skuer. Thi vel ligger det i Sagens Natur, at Udstilleren møder frem med sine Udstillingsgjenstande, ogsaa Dyrene, for at vække Opmærksomhed for disse og for om muligt derved at opnaa foruden Ære ogsaa virkelig Fordel, men Avls-Dyrskuerne skulle dog nødvendig synke ned til væsentlig kun at blive enten ligefremme Markeder eller simple Forretnings-Reklamer.

I Sverrig søger man mere og mere at udnytte og yderligere at øge det Folkestævne, som Landbrugsmøderne føre med sig, ved at benytte baade Tiden og Stedet for disse til at afholde andre Møder, Udstillinger og Fremvisninger. Samtidig med det 17de almindelige svenske Landbrugsmøde, der i Sommer afholdtes i Göteborg i Dagene fra 3dje til 9de Aug. incl., afholdtes samme Steds Møder med Forhandlinger af Handelsmænd, Industridrivende, Teknikere, Bryggere, Biavlere og Fiskere. Fremdeles afholdtes en stor og interessant Industriudstilling, en Kunstudstilling, en Udstilling for ny og gammel Kunstslejd samt en Hundeudstilling og — nærmere knyttet til Landbrugsudstillingen som Underafdelinger af denne — en Skovbrugsudstilling, en Havebrugsudstilling og en Fiskeriudstilling. Endelig holdtes i de samme Dage Præmieskydning, Kapsejllads, Kaproning og Kapløb. Göteborg havde saaledes under Landmandsmødet virkelig »meget at byde paa«. Det Princip, at samle saa meget Seværdigt som muligt paa samme Tid og Sted, er vistnok ret praktisk,

særlig i et Land med saa store Afstande som Sverrig. Men det medfører rigtignok den Ulæmpe, at Stedet let bliver overfyldt med Mennesker. Uagtet Göteborg som bekendt nu er en By paa over 100,000 Mennesker, var Tilstømningen fra alle Egne af Sverrig og til dels ogsaa fra Norge og Danmark — trods det mindre gunstige Vejrlig — dog saa stor, at Hotellerne strax bleve fyldte, hvorfor der maatte tyes til privat Logis i stor Udstrækning. At Opholdet under disse Omstændigheder maatte blive noget dyrt, er en Selvfølge, men slikt kjende vi jo ogsaa noget til fra Landmandsmøderne herhjemme, og alt i alt forløb Mødet smukt og godt.

Landbrugsudstillingen fandt Sted paa Exercerpladsen, der synes at egne sig fortrinligt til dette Brug, idet den — skjønt beliggende i en Ukant af Byen — er let tilgængelig, idet den ligger ved et befærdet Strøg, nær Trädgårdsforeningen, Stora Teatern, Forlystelsesstedet Lorensberg og den store og smukke Kungspportavenue, der har Sporvejsforbindelse med de øvrige Bydele. Terrainet er jævnt, Pladsen var tilstrækkelig stor, og den har Læ for alle Vinde. Heftige og vedholdende Regnskyl i Forbindelse med Menneskers og Dyrs Færden frembragte paa visse Dage flere Steder et slemt Føre, hvilket der med stor Ihærdighed og store Anstrængelser og Omkostninger bødedes paa ved Nattearbejde i stor Udstrækning. Flere smukke Udstillingsbygninger prydede Pladsen, saaledes Sv. Mosskulturföreningens Udstillingsbygning, Allm. Sv. Utsädesföreningens Pavillion bestemt til efter Mødets Slutning at opstilles i Foreningens Station i Svalöf, hvor den skulde benyttes til permanent Udstilling og Kontorlokaler, samt en særdeles smuk Prøve paa svensk Træarkitektur i Form af en Villa opført af Frederiksons Träförädlings Aktiebolag i Katrineholm. Hovedbygningen paa Udstillingspladsen var dog Mejeriudstillingsbygningen, hvorpaa fandtes en ret rummelig Tribune, fra hvilken Udstillingens Aabning og Præmieuddelingen fandt Sted, og udenfor hvilken Ringen for Mønstring og Fremvisning af Dyrene fandtes. I arki-

tektionisk Henseende havde særlig Tagkonstruktionen i denne Bygning Interesse, ligesom ogsaa Afkølingen af den store Smørudstillingshal, der fandt Sted med isafkjølet Luft, som bragtes i Cirkulation ved to elektriske Motorer, tiltrak sig megen Opmærksomhed. — Paa samme Plads holdtes i 1871 det 13de almindelige svenske Landbrugsmødes Udstilling. I de mellemliggende 20 Aar har Sverrig gennemløbet en rask Udvikling paa Landbrugets Omraade, og man maatte derfor være berettiget til at vente, at den sidst afholdte Udstilling baade i kvantitativ og i kvalitativ Henseende vilde være adskillig fyldigere end sin Forgænger paa samme Sted. At dette har været Tilfældet navnlig paa et enkelt Omraade — Redskabs- og Maskin-omraadet — endog i en paafaldende Grad, ere vistnok alle, der have overværet begge Udstillinger, enige i.

Bestyrelsen for det 17de alm. svenske Landbrugsmøde bestod af: Landshøvding, Greve G. F. Snoilsky som Formand, Godsejer G. Kilman som Viceformand, Kammerherre, Greve H. B. A. Hamilton som Formandens Suppleant, Ammanuensis C. L. Bendix som Sekretær og Grosserer A. Röhss som Kasserer. Adjungerede Medlemmer af Bestyrelsen var Godsejer A. Evert, Fabriksdisponent W. Gibson, Grosserer J. F. Dickson og Kaptajn, Trafikdirektør S. M. Munthe. Kongen, Kronprinsen og Prins Eugèn vare Mødets Gjæster. Repræsentanter for det kgl. danske Landhusholdningsselskab, for Selskabet for Norges Vel og for det finske Landhusholdningsselskab og desuden enkelte Mænd saavel fra de 3 nævnte Lande som fra Tyskland vare særlig indbudte. Mødet omfattede foruden Udstillingerne Foredrag med Forhandlinger angaaende Landhusholdningen. Der uddeltes til Udstillerne Hædersdiplomer, Medailler i Guld, Sølv og Bronze, Sølv-gjenstande af forskjellig Slags samt Penge, tilsammen til et Beløb af ca. 74,000 Kr. — Udstillingen omfattede følgende 10 Afdelinger: 1. Heste, 2. Kvæg, 3. Faar, Svin, Vogterhunde, Fjerkræ og Bier, 4. Maskiner og Redskaber for Jordbruget og dets Binæringer, 5. Produkter af Jordbrug

og dets Binæringer, 6. Maskiner og Redskaber for samt Produkter af Mejeribrug (denne Afdeling deltes i en almindelig nordisk og en svensk Underafdeling), 7. Produkter af Skov- og Havebrug, 8. Redskaber for samt Produkter af Fisk og Fiskeavl og 9. Tegninger og Modeller for Landbrugsbygninger m. m., Driftsplaner og Kort for Jordbrug samt videnskabelige Instrumenter af særlig Betydning for Jordbruget.

Kong Oscar aabnede i Prinsernes Nærværelse selv Mødet og udelte egenhændig Hæderspræmierne og Diplomerne.

Husdyrstillingen var i det hele baade stor og smuk og — for os Danske i det mindste — virkelig interessant og lærerig. Heste, Kvæg, Faar og Svin talte tilsammen 1228 Katalog-Nummere, hvoraf 243 Heste, 856 Stkr. Hornkvæg, 41 Faar og 88 Svin. Faarenes og Svine-nes virkelige Antal var dog ikke lidt større, da der blandt disse fandtes flere Samlinger, og hver Samling opførtes med kun 1 Katalog-Nummer. Det hele Antal udstillede Dyr har antagelig været nær 1300 Stkr. — Til Sammenligning kan anføres, at der ved den nordiske Udstilling i Kjøbenhavn 1888 var udstillet ca. 1380 Dyr, deraf 334 Heste, 894 Stkr. Hornkvæg, ca. 100 Faar og ca. 60 Svin.

For saa vidt et almindeligt nationalt Dyrskue virkelig illustrerer — eller dog yder et væsentlig Bidrag til Illustration af — Avlens Standpunkt i det paagjældende Land, vil man altsaa af Dyrskuet i Göteborg i Sommer kunne hente vigtige Momenter til Belysning af Sverrigs Husdyravl. Det er jo imidlertid saa, at man maa være varsom med at dømme, endnu varsommere med at fordømme den Maade, hvorpaa andre Mennesker andet Steds og under andre Forhold søge at løse en Opgave. Ville vi fælde en retfærdig Dom, kunne vi i hvert Fald ikke nøjes med at maale Tingene med det Maal, vi benytte her hjemme. Og dette gælder ikke mindst, naar det er Husdyravlen i et fremmed Land, der skal bedømmes. Thi det Standpunkt, dette indtager, bestemmes af saa mange forskjelligartede Faktorer, at de Principer, der ere vejede

og fundne for lette paa et Sted og under visse Forhold, blive fuldt gyldige paa andre Steder og under andre Forhold. Maal og Midler i Husdyravlen kan og maa vexe efter Tid, Sted og Forhold. Kun Plan- og Principløshed kan paa Forhaand forkastes.

Selv et flygtigt Blik i Kataloget og paa Udstillingen maatte snart overbevise en Dansk om, at Svenskerne ikke følge de Principer i Avlen, vi pleje at se gjort gjældende herhjemme. Kataloget skjelnede mellem Avlsdyr paa den ene Side og Brugsdyr paa den anden. Men naar undtages en ret fyldig Udstilling af fedt Slagtekvæg ca. 80 Stkr., og en Del Samlinger af Slagterisvin, var Brugsdyrene just ikke stærkt repræsenterede. Medens der saaledes af Heste fandtes 221 Katalog-Nummere hørende til Underafdelingen »Avlsdyr«, fandtes der kun 22 Nummere af den anden Underafdeling »Heste under Sele eller Sadel«. For Kvægets Vedkommende deltes Brugsdyrene i Malkedyr, Trækdyr og Slagtedyr. Som sædvanligt ved større svenske Dyrskuer spillede de »inhemska« Racer en aldeles underordnet Rolle. For saa vidt havde Skuet ingen Karakter af at være et svensk Skue, og for saa vidt kunde man, naar man kun saa paa Dyrene, næsten lige saa godt tænke sig hensat til Holland eller England eller et hvilket som helst andet Sted. Blandt Hestene fandtes ikke 10 Dyr af ublandet svensk Race; ja Programmet opstillede end ikke nogen selvstændig Gruppe af den Slags Dyr. Dette var derimod Tilfældet for Kvægets Vedkommende. Her talte Gruppen »Ublandet svensk Race« 45 Katalog-Nummere, d. e. det udgjorde $\frac{1}{20}$ af alt udstillet Kvæg. Dyrskuet i Göteborg slaar saaledes fast, at man i Sverrig for Hestenes Vedkommende ganske har opgivet Ævret med Hensyn til Bevarelsen af de nationale Racer, og for Kvægets Vedkommende, at disse Raser næsten helt ligge under for de fremmede.

Men dernæst maatte en »principfast« Dansker, der ved Mødet i Göteborg for første Gang overværede et svensk Dyrskue, nødvendig undres over — for ikke at sige stødes

af — at man for Avlsdyrenes Vedkommende — med Undtagelse af den før omtalte Gruppe af Kvæg af ublandet svensk Race — ikke skælnede skarpt mellem Dyr af rene Racer paa den ene Side og Blandingerne paa den anden. Vi Danske, som i Regelen lægge saa stor Vægt paa Racerenheden hos Avlsdyr, har ondt ved at forstaa, at man i Sverrig saa at sige ganske ignorerer denne og ved Bedømmelsen udelukkende tager Hensyn til Exteriøren. Thi at dette er Tilfældet — i hvert Fald for Hestenes Vedkommende — vil formentlig fremgaa af efterfølgende Data fra Göteborg-Skuet.

Hestene deltes, hvad Avlsdyrene angaar, i 2 Grupper, nemlig: 1. Ride- og Vognheste og 2. Arbejdsheste. Den første Gruppe deltes atter i følgende 4 Undergrupper: a. Engelsk og arabisk Fuldblod (der i Henhold til Kataloget udgjorde 16 Stkr.), b. Øvrige Racer af tungere Slag, rene eller krydsede (22 Stkr.), c. Øvrige Racer af lettere Slag, rene eller krydsede (44 Stkr.) og d. Ponnies (ikke højere end 136 Centimeter over Manken, 14 Stkr.). — Se vi bort fra et Par Hingste i Undergruppen c, der betegnes som Fuldblod, samt et Par Ponnier af ublandet Gotlandsrace, vare samtlige præmierede og paa ganske enkelte nær samtlige udstillede »Ride- og Vognheste« Krydsninger eller Blandinger. Thi de 3 hannoverranske Hopper, som præmieredes i Gruppen c., kan dog ikke betegnes som Dyr af ren Race. — I Gruppen Arbejdsheste var Forholdet noget lignende dog med forholdsvis flere af ublandet Race. Den deltes i a. Udenlandske Racer af tungere Slag, b. Udenlandske Racer af lettere Slag, c. Indenlandske Racer eller Krydsninger af tungere Slag og d. Indenlandske Racer eller Krydsninger af lettere Slag. De præmierede Dyr i de to førstnævnte Undergrupper af Arbejdsheste vare 4 Ardennerne, 3 Clydesdalere, 3 Norske, 2 Shireheste, 1 Slesvigsk (d. e. Jydsk) og 1 Wirkerace. Resten af Præmiedyrene 14 Stkr. vare Krydsninger eller ofte aldeles ubestemmelige Blandinger af de nævnte Racer indbyrdes, af disse med andre eller af andre indbyrdes.

Af de præmierede Hingste af Undergruppen c. betegnedes 1 som Clydesdaler og 1 som Ardenner, men i det mindste den førstnævnte var utvivlsomt en Blanding.*)

*) Som Exempel paa Avlsmaterialets blandede Beskaffenhed skal hidsættes Katalogets Betegnelse med Hensyn til Afstamning for de præmierede ældre Hingste og Hopper i følgende Grupper og Undergrupper:

Ride- og Vognheste.

b. Øvrige Racer af tungere Slag,
rene eller krydsede:

Kl. 5. Hingste 4 Aar og derover:

2. Pr. Hingsten betegnedes som Anglo-Normanne, Halvblod.
2. - - - - - Halvblod.

Kl. 7. Hopper 5 Aar og derover etc.

1. Pr. Hoppen betegnedes som hannoveransk Halvblod.
1. - - - - - $\frac{3}{4}$ Blods.
Extr. - - - - - Krydsn. uden nærm. Betegnelse.
- - - - - engelsk Halvblod.

c. Øvrige Racer af lettere Slag,
rene eller krydsede:

Kl. 9. Hingste 4 Aar derover

1. Pr. Hingsten betegnedes som Fuldblod.
2. - - - - - østprøjsisk Krydsn., eng. og arab. Fuldb.
3. - - - - - Krydsn. eng. Halvblod.

Kl. 11. Hopper 5 Aar og derover ect.

1. Pr. Hoppen betegnedes som hannoveransk og Wirkerace.
1. Extr. - - - - - Krydsn. uden nærm. Betegnelse.
1. - - - - - do. do.
2. Pr. - - - - - Hannoveraner.
2. Extr. - - - - - Krydsn. uden nærm. Betegnelse.
3. Pr. - - - - - engelsk Krydsning.
3. Extr. - - - - - Krydsn. uden nærm. Betegnelse.

Arbejdsheste.

c. Indenlandske Racer eller Krydsninger
af tungere Slag.

Kl. 24. Hingste 4 Aar og derover.

1. Pr. Hingsten betegnedes som Clydesdaler.
2. - - - - - Krydsn. uden nærm. Betegnelse.
3. - - - - - do, do.

Spørger man med Göteborg-Skuet for Øje, hvilket Maal man har sat sig for Hesteavlens i Sverrig, bliver Svaret overmaade vanskeligt at give. Thi at man i Sverrig som saa mange andre Steder ønsker frembragt saavel lettere som sværere Heste, kan dog ikke — hippologisk taget — kaldes noget Maal. Alle de præmierede Heste vare vel smukke og gode Dyr, hvad Exterior angaar, men nogen bestemt Type syntes ikke at være foretrukken. Grænsen mellem tungere og lettere Slag i begge Grupper var overordentlig vag, saa at Heste, opførte som tungere, med mindst lige saa god Ret kunde henføres til lettere og omvendt. Og Forskjellen mellem de præmierede Dyr indenfor samme Undergruppe eller Klasse var ligeledes ofte ret betydelig. Men hvor man ikke kan øjne noget Maal, er der ingen Grund til at spørge om Midler.

Kvæget deltes, hvad Avlsdyrene angaar, i følgende Grupper:

1. Ublandet svensk Race, 2. Lavlandsracer og Krydsninger med overvejende Type af Lavlandsrace, 3. Ayrshire-Race og Krydsninger med Type af Ayrshire-Race og 4. Øvrige rene, udenlandske Racer og Krydsninger mellem

Kl. 25. Hopper 5 Aar og derover ect.

1. Pr.	Hoppen	betegnedes	som	Krydsn.	af	Ardenner	og	Landrace.
2.	-	-	-	-	-	Ardenner	Krydsning.	
Extr.	-	-	-	-	-	-	-	
Extr.	-	-	-	-	-	Krydsn.	uden	nærm. Betegnelse.

d. Indenlandske Racer eller Krydsninger af lettere Slag.

Kl. 27. Hingste 4 Aar og derover.

1. Pr.	Hingsten	betegnedes	som	Krydsn.	uden	nærm. Betegnelse.
3.	-	-	-	-	-	Krydsning af Norsk og Jemtlandrace.

Kl. 29. Hopper 5 Aar og derover ect.

1. Pr.	Hoppen	betegnedes	som	Krydsn.	uden	nærm. Betegnelse.
2.	-	-	-	-	-	-
3.	-	-	-	-	-	-
Extr.	-	-	-	-	-	-

Denne Liste turde være talende nok.

dem eller med andre Racer. Hver af de sidstnævnte 3 Grupper deltes igjen i 2 Undergrupper, nemlig i a. Dyr af ren Race og b. Krydsninger.

Blandt de 45 udstillede Dyr af ublandet svensk Race tiltrak et Par Samlinger af smaa hvid- sort- spættede (hvit-svartkrusige) kullede Dyr fra Jemteland sig megen Opmærksomhed. Deres levende Vægt i udvoxet Tilstand var antagelig mellem 500 og 600 Pd., meget spinkle men med god Dybde og havde iøvrigt det Præg, som nøjsomt men velplejet Fjeldkvæg med god Malkeevne besidder. Fremdeles fandtes under Navn af Kobergs-Race udstillet en Samling rødt Kvæg fra et Sæteri i Uppherred, der i meget lignede almindelig fynsk eller slesvigsk Kvæg, men med noget større, mere spredende Horn. Stammen havde været paa Stedet i mindst 100 Aar, men antages indført, skjønt ingen véd, hvorfra den er kommen. Endelig skal nævnes en Samling gule Kvier af Gotlandsrace.

Det er en Selvfølge, at det »inhemska« Kvæg saa uanseligt ud i Sammenligning med det fremmede østfrisiske, Ayrshire, o. s. v.. som fandtes i Staldene ved Siden af. Men navnlig Jemtlandskvæget gjorde dog Indtryk af, at kunne give et godt Udbytte i Forhold til det Foder, det kræver, og — særlig naar hensees til dets gode Hud — at indeholde Muligheden i sig for nogenlunde hurtigt at kunne udvikles til virkelig produktivt Kvæg. Men man er maaske paa Forhaand tilbøjelig til at se paa saadant Kvæg med milde eller endog for milde Øjne, thi man griber uvilkaarlig af Sympathi for én i Hjemmet saa urgammel Kvægrace, der er truet af fremmede Racer, en Sympathi, der er noget i Slægt med den Medfølelse — sans comparaison iøvrigt — man har med et Lands Urbefolkning, naar den fortrænges af mere civilicerende Folkeslag. Men saalænge der i Sverrig findes Egne, hvor Forholdene medfører, at der maa lægges Vægt paa Haardførhed og Nøjsomhed, saalænge maa — skulde man synes — saavel Jemtlandskvæget som Gotlandskvæget kunne hævde sig en berettiget Plads ved Siden af det fremmede.

Det rene Lavlandskvæg (østfrisisk, hollandsk, oldenburgsk) og det rene Ayrshirekvæg var repræsenteret med omtrent det samme Antal Dyr, ca. 200 Stkr. af hvert. Disse to Slags Kvæg gav for en væsentlig Del Udstillingen sit Præg. Af førstnævnte Slags var igjen over $\frac{3}{4}$ Østfriserne, medens Resten udgjordes af Hollændere og en halv Snes Oldenburgere. Der fandtes blandt Lavlandskvæget i det hele og særlig blandt Østfriserne adskillige med Hensyn til Bygning, Præg og Malkeevne særdeles gode Dyr og flere smukke Samlinger, og det var da ogsaa en Samling rødbrogede Østfriserne fra Barsebäcks Gaard, som vandt Landbrugsakademiets højeste Pris blandt ældre Dyr (2000 Kr. og Diplom). Som Helhed var det østfrisiske Kvæg temmelig uensartet, idet en Del var tæt, kødfuldt og uden fremtrædende Malketegn, medens en anden Del var renprægede, stærkt malkende Dyr. Dog, Ensartethed udmærker det just heller ikke i dets Hjemstavn, og det er derfor forstaaeligt, at den heller ikke træffes i Sverrig; men det viser dog, at man ikke er bleven enig om, hvilken Type, der egner sig bedst for svenske Forhold. Ayrshire-Kvæget betegnedes — og det formentlig med Rette — som »Udstillingens Glanspunkt«. Det meste af dette Kvæg var saa typisk og godt, at det utvivlsomt vilde kunne hævde sig en smuk Plads, hvor som helst denne Race præsenteres. Ensartethed fandtes vel heller ikke her, lige saa lidt, som en saadan findes hos det i selve Skotland og England, men det aldeles overvejende Antal af dette Kvæg tilhørte dog den ældre finere Type, som er bedst kjendt uden for England, og som — i det mindste i vore Øjne — ogsaa synes mest tiltalende. Den mere moderne Type, der er større, grovere og med større Horn, var ogsaa repræsenteret, skjønt med faa og just ikke særlig smukke Individuer. — Af »Øvrige rene udenlandske Racer« fandtes ca. 100 Stkr. bestaaende af Angler, Norslesvigsk, Jersey og Korthorn. Anglerne udgjorde ca. 35 Stkr., af hvilke en Samling fra Vallberga fik Landbrugsakademiets 3die Præmie for Samlinger af ældre Dyr.

Efter Göteborg-Skuet at dømme skal altsaa Sverrigs Kvægavl fremtidig væsentlig bygges enten paa østfrisisk eller paa Ayrshire-Kvæg. For Øjeblikket synes der at staa en Kamp imellem disse to Slags Kvæg, hvis Udfald ikke med fuld Sikkerhed lader sig forudse. Muligvis kan begge Racer hævde sig en Plads ved Siden af hinanden, hvilket da nærmest maatte tænkes at forgaa saaledes, at det større og i visse Henseender mere fordringsfulde Lavlandskvæg fandt sin Plads i det sydlige Sverrig, særlig i Skaane, medens Ayrshire-Kvæget vandt Indgang længere mod Nord. Forholdet er i Virkeligheden ogsaa allerede nu tildels saaledes; thi om der end findes en betydelig Mængde Ayrshire-Kvæg saavel i Syd- som i Mellem-Sverrig, og om der end er trængt Lavlandskvæg op i Mellem-sverrig, saa er dette sidste Kvæg dog talrigere i Skaane end andet Steds i Sverrig. Det synes imidlertid som om Flertallet af Svenskerne hælde til den Mening, at Ayrshire-Kvæget er den for de fleste Egne i Sverrig mest passende Kvægrace, og den har allerede nu en større Udbredelse end Lavlandskvæget. I Sverrig er det imidlertid, i højere Grad end Tilfældet for Øjeblikket er herhjemme, de store Gaarde, der danne Centrer for Avlen og derfor ogsaa dominere Dyrskuerne, i hvert Fald de større Skuer. Paa Flertallet af de mindre Gaarde findes som Regel en hel anden Slags Kvæg, hyppigst Blandinger af fremmede Racer med Egnens Slag, den saakaldte »Landrace«, eller af fremmede indbyrdes. Her vil Slaget mellem Lavlandskvæget og Ayrshire-Kvæget formentlig komme til at staa, thi det er dette, »Landkvæg«, som en af de nævnte Racer skal afløse. Og da denne Afløsning ikke godt kan tænkes at ville foregaa paa den Maade, at Landracen lidt efter lidt rykker ud af og det rene fremmede ind i Staldene, maa den ske ved gennemført Krydsning. Men saa vil den af de to Raser, der lettest og bedst smelter sammen med den for Haanden værende Landrace — eller rettere — den af dem, som hurtigst ophæver dennes Karakter og

bringer den til at ligge under, formentlig være sikker paa Sejren.

Om ikke af andre Grunde saa paa Grund heraf, er det i sin Orden, at der i Programmet for Skuet opstilledes særlige Undergrupper for Krydsninger, og — for saa vidt Erfaringen endnu ikke havde udtalt sig til Grund for nogen af Racerne — da saavel af Lavlandskvæg som af Ayrshire o. a. Racer. Det var ogsaa i Henhold til denne Betragtning, at man gik til disse Krydsninger med en vis Interesse. Man kunde jo mulig her faa afgjort eller dog antydet hvilken af de fremmede Racer, der bedst egner sig til ved gennemført Krydsning at omdanne eller fortrænge »Landracen«.

Krydsningerne vare udstillede i et ret anseligt Antal ca. 250, deraf i Undergruppen »med overvejende Type af Lavlandrace« henimod 50, »med Type af Ayrshire-Race« ca. 100 og af »øvrige udenlandske Racer« ligeledes ca. 100. Her fandtes Produkter af Krydsninger mellem næsten alle indenfor Sverrig eksisterende Kvægracer ofte i aldeles ubestemmelig Blanding. Selv to saa forskellige Racer som østfrisisk og Fjeldrace vare sammenkrydsede og det endda med et forholdsvis heldigt Resultat. Overhovedet fandtes der blandt Krydsningerne adskillige, der vare faldne meget godt ud, og som, hvad Exterior angik, tilfredsstillede alle berettigede Fordringer; og dette gjælder i Grunden alle 3 Undergrupper. Men dette var at vente, thi det er jo en forlængst fastslaaet Kjendsgjerning, at Krydsninger — navnlig i første Led — meget ofte falde godt ud, og det er ligeledes bekjendt, at der ogsaa paa alle Stadier af gennemført Krydsning kan fremkomme velbyggede Dyr. De mislykkede Krydsningsprodukter seer man imidlertid ikke paa et Skue, og det meget vigtige Spørgsmaal, i hvilket Omfang man vil kunne vente at faa vellykkede Individuer ved Krydsningen, kan et Dyrskue derfor ikke besvare.

Derimod syntes det virkelig at fremgaa af de udstillede Krydsninger, at Ayrshire-Racen egner sig godt til

ved gennemført Krydsning, at overføres paa svensk Grund. Thi blandt Ayrshire-Krydsningerne fandtes adskillige, endog hele Samlinger, hos hvilke man skulde have ondt ved at finde Spor af Blandingen. I Henhold til de Betragtninger, som foran ere gjorte gjældende, maatte Interessen særlig knytte sig til Krydsninger med Landracen, og nogle saadanne meget vellykkede vare ogsaa udstillede. Men desværre vare Oplysningerne om Dyrenes Afstamning for sparsomme og ufuldstændige til at give noget væsentligt Bidrag til Besvarelsen af det Spørgsmaal, hvormange Slægtsled, der maa passere, inden Ayrshire-Typen slaar igjennem. Selvfølgelig kan der ikke ventes noget almengyldigt Svar paa dette Spørgsmaal, særlig af et Dyrskue, da Maalet jo vil naaes hurtigere eller langsommere alt eftersom Forholdene, særlig Plejen, i større eller mindre Grad støtter Avlen; men bestemte, konstaterede Tilfælde har det dog altid sin Betydning at iagttage, og saadanne maatte Skuet mulig kunne præstere. Men som sagt, Oplysningerne vare sparsomme, og det var egentlig kun en enkelt Samling, om hvilken Kataloget gav saadanne Oplysninger, at de kunne kaldes et Bidrag til Spørgsmaalets Besvarelse. Det var en Samling af 3 Kvier mellem 1 og 2 Aar gamle, der var 4de Slægtsled af gennemført Krydsning mellem »Herregaardsrace« og Ayrshire. Her var Ayrshire-Typen slaaet godt igjennem. At iøvrigt Ayrshire-Krydsningerne hævdede sig en smuk Stilling paa Dyrskuet fremgik bl. a. ogsaa deraf, at det var større Samlinger af saadanne, der erholdt Landbrugsakademiets 2den Pr. for ældre Dyr og 3die Pr. for Ungkvæg mellem 2 og 3 Aar gamle.*)

---

*) De af det kgl. Landbrugsakademi udsatte Præmier faldt saaledes:

Hæderspris Litt. A. »for de bedste og smukkeste Samlinger af Kvæg, hvor Samling bestaaende af 1 Tyr og 10 Køer, Tyren 3 Aar eller derover og Køerne ikke over 10 Aar gamle, Dyrene fødte og opdrættede hos Udstilleren«:

1. Pr. Hædersdipl., 2000 Kr., Barsebäcks Gaard, Barsebäck for rødbroget Østfrisisk.

At de indenlandske Racer i Sverrig væsentlig ere opgivne udenfor de af Naturen mere stedmoderlig behandlede Egne, maa betragtes som en Kjendsgjerning. Og naar Spørgsmaalet bliver, hvilken Race der da har størst Udsigt til at erobre Sverrig, synes Göteborg-Skuet i det Hele taget nærmest at udtale sig til Gunst for Ayrshire-Racen, om den end har en Kamp at bestaa med Østfriserne og mulig vil komme til at dele Pladsen med disse. Sverrig staar altsaa nu i en vis Forstand paa det Trin i Udviklingen, som vi herhjemme for Øernes Vedkommende stod paa for 30 à 40 Aar siden. Ligesom det ødanske Kvæg paa dette Tidspunkt var Blandingskvæg som oftest af aldeles ubestemmelig Oprindelse, og dette tilsidst fortrængtes af eller gik op i det slesvigske, saa at dette sidste nu har faaet Indfødsret under Navn af »rødt dansk Kvæg«, saaledes ere Svenskerne nu ifærd med at danne svensk Kvæg

2. Pr. Hædersdipl., 1500 Kr., Godsejer H. Röhss, Munkeberg, Hjo, for Krydsninger med Type af Ayrshire.
3. Pr. Hædersdipl., 1000 Kr., Godsejer P. Hanson, Vallberga for Angler.

Hæderspris Litt. B. »for de bedste og smukkeste Samlinger af Ungkvæg, hver Samling bestaaende af 1 Tyr og 10 Kvier, alle over 2 men under 3 Aar, og Kvierne synlig drægtige, dersom de ere over 2½ Aar gamle; alle Dyrene fødte og opdrættede hos Udstilleren«:

1. Pr. Hædersdipl. 1500 Kr., Arrendator E. O. Rietz, Skarhultsgaard Kristineberg for Ayrshire.
2. Pr. Hædersdipl. 1000 Kr., Landbruger A. C. Jacobæus, Svenstorp, Ørtofta for Ayrshire.
3. Pr. Hædersdipl. 500 Kr., Brugsejer K. Cassel, Stjærnsund, Askersund for Krydsninger med Type af Ayrshire.

Hæderspris Litt. C »for de bedste og smukkeste Samlinger af Ungkvæg, hver Samling bestaaende af 1 Tyr og 10 Kvier, alle over 1 men under 2 Aar gamle, fødte og opdrættede hos Udstilleren«:

1. Pr. Hædersdipl., 1000 Kr., Malmø Sockerfabriks Aktiebolag, Arløfsgaard, Arløf, for Hollandsk.
2. Pr. Hædersdipl., 500 Kr. Løjtnant M. Brummer, Frøllinge, Getinge, for Nordslesvigske.

af Ayrshire-Racen, en Slags »rødbroget svensk Kvæg«. At mange Svenskere baade er sig dette Maal fuldt bevidst og er klar over Midlerne til at naa det, er utvivlsomt. Men at der ved Siden af disse findes andre, for hvem Maalet er et andet, og som f. Ex. har taget Parti for Østrifriserne, og i dette se Sverrigs Fremtidskvæg, og atter andre, som famle baade hvad Maal og Midler angaar, er lige saa utvivlsomt. Men dette kan ikke undre os Danske, naar vi erindre, hvor lang Tid der hengik, inden vi selv arbejdede os ud af Taagen.

Og skulde nogen være tilbøjelig til at bryde Staven over den svenske Husdyravl og mulig have forladt Göteborg-Skuet med en vis Stolthed og stille Glæde over, at vi have vidst at bevare og videre udvikle vore nationale Racer, at Blandingsavlen for stedse er banlyst fra vore Enemærker, og at Famlen med Hensyn til Maal og Midler er et overvundet Stadium hos os, turde det maaske være paa sin Plads — næstefter at erindre om det nuværende ødanske Kvægs Oprindelse — at henvise til He-steavlen paa Øerne. Der er vel ingen, der for Alvor vil paastaa, at Blandingsavlen paa dette Omraade er et overvundet Stadium hos os, eller at vi her ere enige om Maalet. Men ogsaa her gjælder det — hvor man ikke kan øjne noget Maal, er der ingen Grund til at spørge om Midlerne.

Faarene paa Udstillingen vare for Avlsdyrenes Vedkommende delte i a. grovuldede og b. finuldede, men disse sidste vare kun udstillede i et Antal af 4, der alle vare Krydsninger. Derimod vare de grovuldede meget smukt repræsenterede, og denne Undergruppe, der udelukkende bestod af engelske Kjødfaar, bevirkede, at Faareudstillingen i det hele var meget vellykket. Saavel de languldede som de kortuldede engelske Racer vare meget smukt og typisk tilstede; begge Slags konkurrerede værdig om Præmierne, der ogsaa fordeltes forholdsvis ret ligelig mellem begge.*)

---

*) Det kgl. Landbrugsakademies Hæderspris, Litt. D.:
»for de bedste og smukkeste Samlinger af Faar, hver Samling

Men ogsaa Svineudstillingen dannede et virkelig smukt Led af Dyrskuet. Det var især de mellemstore Yorkshire-Svin, der, baade hvad Antal og hvad Godhed angaar, prægede Skuet; men ogsaa de moderne Racer, Tamworth og Poland-China var tilstede i smukke Exemplerer. Ligeledes fandtes en Del heldige Krydsningsprodukter særlig af Yorkshire-Tamworth. Dñrr. Godsejer Møller, Skottorp, Halland og Landbruger P. Bondeson, Svaløf pr. Esløf indtog de mest fremtrædende Pladser saavel blandt Udstillerne som blandt Præmietagerne.

Mejeriudstillingen havde, som allerede antydet, sin Plads i og omkring en stor, centralt beliggende Bygning. Den fælles nordiske Afdeling bestod af følgende 4 Underafdelinger: I. Maskiner og Redskaber for Mejeridrift, II. Konserver af Mejeriprodukter samt Mejeripræparater, III. Videnskabelige Hjælpemidler til Mejeridriftens Fremme og IV. Mejeriprodukter. Udstillingen var righoldig. Underafdeling I talte 270 Katalog-Nummere, repræsenterende alle Redskaber til Mælkens og Produkternes Behandling paa ethvert Trin, og baade danske og svenske Udstillere mødte her op med særdeles gode og nette Ting. Selvfølgelig savnedes heller ikke de i de nordiske Riger almindeligst anvendte Centrifuger saavel større som mindre; navnlig vare mange Haandcentrifuger udstillede. Ikke mindre end 4 arbejdende Mejerier fandtes paa Pladsen.

Til Underafdeling IV var ifølge Kataloget anmeldt af Smør 141 svenske, 86 danske, 78 finske og 31 norske Dritler, ialt 336, af hvilke dog mellem 80 og 90 vare udeblevne. Smørret bedømtes med Fordringerne paa det

---

bestaaende af 1 Væder og 10 Modenaar, alle over 2 Aar gamle, fødte og opdrættede hos Udstilleren, faldt saaledes:

1. Pr. Hædersdipl., 500 Kr. Arrendator Jan Kockum, Jordberga for Oxfordshiredowns.
2. Pr. Hædersdipl., 300 Kr. Disponent O. Myhrmann Roma, Visby, for Chewiots.
3. Pr. Hædersdipl., 200 Kr. Friherre C. G. Åkerhjelm, Økna, Valla, for Southdowns.

engelske Marked for Øje, hvorfor der blev lagt særlig Vægt paa Holdbarheden. Det underkastedes derfor 2 Bedømmelser med ca. 14 Dages Mellemrum, i hvilken Tid Smørret henstod i en Kjælder, hvor Luften holdtes paa 7 à 8° R. Det var med nogen Betænkelighed, at Danmark gik med til denne Konkurrence, da Midsommertiden som bekjendt er den for vort Smør alleruheldigste Aarstid. Men uagtet det viste sig, at Ønsket fra vor Side om at faa Tiden for Smørudstillingen henlagt til et tidligere Tidspunkt, kun delvis kunde tages til Følge, ihvorvel Svenskerne iøvrigt stillede sig inødekommende overfor andre Ønsker fra dansk Side, besluttede man sig dog til at gaa med, særlig af Hensyn til den Villighed, hvormed Svenskerne havde fulgt vor Opfordring til Deltagelse og Medvirkning i den nordiske Udstilling i Kjøbenhavn i 1888. Resultatet — 8 Præmier til dansk Smør, deraf 3 1ste Præmier og 5 2den Præmier —, hvilket var mindre end Svenskerne forholdsvis opnaaede, men ikke mindre, eftersom det paa Forhaand var givet, at vort Smør, formedelst den uheldige Aarstid, ikke paa nogen Maade kunde komme til dets Ret. — Af Ost var udstillet mellem 90 og 100 Mærker, saavidt vides alle fra Sverrig og Norge.

Produktudstillingen (Produkter af Jordbruget og dets Binæringer) var gjennemgaaende baade fyldig og omfattende, ja i en vis Forstand paafaldende omfattende, idet Begrebet Landbrugsprodukter syntes at være taget i en noget udstrakt Betydning. Adskillige Besøgende vil saaledes vistnok være bleven noget overraskede ved her at træffe Produkter ikke alene af Fjerkræhold (Æg, Fjer, Edderdun), men ogsaa af Biavl og Honningens Anvendelse, saasom Polérvox, Mjød, Honningkager, Honningkarameller m. m. — Dog disse Ting fyldte ikke meget, og Afdelingen indeholdt andre for de fleste Landmænd mere interessante Ting. Som saadanne skal særlig nævnes »Allmänna svenska Utsädesföreningen» og »Svenska Mosskulturföreningen» særdeles interessante Separatudstillinger. De nævnte to Foreninger nyde med Rette megen Anseelse saavel i

som udenfor Sverrig. Den førstnævnte Forenings smagfulde og dekorative Ordning af Udstillingsmaterialet sluttede sig paa en smuk og værdig Maade til den Indfatning, som den stilfulde, kjønne Pavillion, der selv var et Udstillingsobjekt, frembød. Ved Siden af dens øvrige Udstilling havde Foreningen etableret en arbejdende Afdeling, ved hvilken Sædforædlingsmetoden fremvistes. — »Mosskulturföreningens« Udstilling var ligeledes i høj Grad instruktiv og lærerig. Dens Arbejde illustreredes saare smukt ved udstillede Prøver af Mosejord og dens Vegetation, Produkter af Tørvejord af meget forskjellig Art lige fra Brændtørv og Tørvstrøelse, der tilvirkedes i Praxis paa Udstillingspladsen, til Sokker, Manchetknapper, chirurgiske Præparater m. m. Paa et andet Sted i nærværende Hefte ere disse Forhold udførligere omtalte i en Afhandling særlig omhandlende Mosekultur, og »Utsädesföreningens« Virksomhed vil ventelig ligeledes blive udførligere omtalt i et senere Hefte. — Ogsaa »Mellersta Sveriges Utsädesförening«, der i særlig Grad beskæftiger sig med Forædling af og sammenlignende Forsøg med Havre, tildrog sig fortjent Opmærksomhed paa Udstillingen, og det samme var Tilfældet saavel med den »arbejdende Frøkontrol« som med Widéns separat ordnede Udstilling af nye vedvarende Foderplanter, særlig vildtvoxende Bælgplanter.

Men det vilde føre for vidt her at nævne alle de fortrinlige Prøver af Produkter, der i denne Afdeling vare udstillede saavel af Producenter som af Handlende. Fortrinlige Gødningsmidler af alle Slags og udmærket smukke Korn- og Frøprøver vare udstillede i betydelig Mængde. Udstillingen syntes afgjort at bære Vidnesbyrd om, at der for Tiden arbejdes rask, energisk og godt i Sverrig paa Jordbrugets og Plantekulturens Omraade. Uden iøvrigt at komme ind paa en Sammenligning, kunne vi ikke tilbageholde den Bemærkning, at Arbejdet paa dette Omraade synes at tildrage sig adskillig større Opmærksomhed i Sverrig end i Danmark. Medens Mosskulturföreningen i 1886 talte ca. 200 Medlemmer og havde en Indtægt af

nogle Hundrede Kroner, tæller den nu henimod 3000 Medlemmer og nyder Understøttelse foruden af Staten af 19 Husholdningsselskaber. Og medens Utsådesforeningerne ligeledes tælle Tusender af Medlemmer, og den kun 5 Aar gamle »Allm. sv. Utsådesforening« nyder den Støtte, at Kong Oscar er dens Protektor og Kronprinsen dens første Æresmedlem, føre vore Foreninger og Institutioner til Plantekulturens Fremme som bekjendt en forholdsvis lidet paaagtet Tilværelse.

Redskabs- og Maskinudstillingen hævdede paa en smuk Maade sin Plads ved Siden af de øvrige Afdelinger og var betydelig større, end vi ere vant til at se den ved vore Landmandsforsamlinger. Var det — som det blev gjort gjældende — især fremmede Udstillere, der beherskede denne Afdeling ved Landbrugsmødet i Göteborg i 1871, saa var det nu 20 Aar efter ubetinget Svenskerne selv, der vare Herrer paa Pladsen. Fremmede Udstillere hørte nu til Undtagelserne. Flere svenske mekaniske Værksteder vare mødte op med store og smukke Kollektivudstillinger. Af egentlig Nyt fandtes kun lidt, og næppe noget af epokegjørende Betydning.

Men Redskaber og Maskiner, især da disse sidste lade sig som bekjendt kun ufuldkomment bedømme paa en Udstillingsplads. Kun i og under Arbejdet kommer Maskinens gode og slette Egenskaber rigtig for Dagen, og sammenlignende Arbejdsprøver have derfor i en lang Række af Aar været foretagne forud for Udstillingerne flere Steder i Udlandet f. Ex. i England. For vort Vedkommende foretoges den første af den Slags Prøver forud for Landmandsforsamlingen i Nykjøbing 1872, og i Sverrig afholdtes forud for det 16de almindelige svenske Landbrugsmøde i Stokholm 1886 en lignende Prøve. Men man er ikke bleven staaende derved. I Erkjendelse af, at Fabrikanterne bør have Lejlighed til jevnlige at kunne faa nye Maskiner el. ændrede Principer prøvede med Hensyn til Arbejdsmaade, Slitage, Holdbarhed o. s. v., har man i Sverrig som i Tydskland indrettet sig paa, at henvise de paagjæl-

dende Fabrikanter til visse Institutioner, der da afprøve Maskinerne, hvorefter Fabrikanten erholder et Certifikat i Henhold til den stedfundne Bedømmelse. Saadanne Prøver foretages i Sverrig ved Landbrugsinstitutterne Alnarp og Ultuna.

Mødets Forhandlinger syntes ikke at kunne samle noget stort Publikum, skjønt der visselig blandt de indgivne Forhandlingsæmner fandtes adskillige af Interesse. Der var indgivet ikke færre end 16 Forhandlingsæmner, og det blev derfor nødvendigt at foretage en Deling i Sektioner. Saadanne fandtes for Agerbrug, for Husdyrbrug og Mejeri samt for Binæringer. Desuden fandt almindelige Sammenkomster Sted uden for Sektionerne. Men, som sagt, Folk mødte kun sparsomt, og det er saaledes i Sverrig som i Danmark Udstillingerne og ikke Forhandlingerne, der tage Publikums Interesse fangen ved Landmandsmøderne, og det er formentlig ogsaa disse, der særlig ere skikkede til at virke vejledende og belærende. Det skal erkjendes, at Göteborg-Udstillingen i 1891 ogsaa i saa Henseende indtager en virkelig smuk Plads i Rækken af Landbrugsudstillinger i Skandinavien.

Landboskolen ved Lyngby. Januar 1892.

R. Borup.